

Milieuprestatie in GWW: Een Circulair Kantelpunt

Onderwerp: Consultatie Milieuprestatie in de GWW-sector

Datum: 21 augustus 2025

Geachte staatssecretaris Aartsen,

Vereniging Circulair Friesland is zeer content met de wettelijke verankering milieuprestatie-eisen en gunningscriteria in aanbestedingen in de grond- weg- en waterbouw.

Vereniging Circulair Friesland

Vereniging Circulair Friesland werkt met haar 185 (MKB) bedrijven, alle Friese overheden en alle Friese kennis- en onderwijsinstellingen gezamenlijk hard aan een toekomstbestendige economie die is gericht op het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen en kansen. En met succes: [Fryslân is de circulaire koploper](#) van Nederland en Europa.

Zo wordt via het [Grip op Grond](#) het aantal verplaatsingen van grond en bagger drastisch verlaagd, en het hoogwaardig hergebruik vergroot. Ook werken Friese overheden en infra-aannemers actief samen aan de verduurzaming van infrastructuur binnen het [Friese Asfaltconvenant](#).

Milieuprestatie-eisen in de GWW-sector

De GWW-sector is economisch omvangrijk en materiaalintensief. Daarmee heeft de sector een grote impact op het landelijk grondstoffengebruik en het klimaat. Ondanks dat de sector al langere tijd recycling toepast, is dit veelal laagwaardig. Daarmee worden materialen niet opnieuw ingezet voor soortgelijke doeleinden en blijft instroom van nieuwgewonnen materialen noodzakelijk.

Nieuwe grondstoffen komen vaak uit andere landen, waardoor onze strategische autonomie verkleint en geopolitieke afhankelijkheid toeneemt. Daarnaast heeft de productie en verwerking van nieuwe materialen als cement en staal een grote klimaatimpact.

De GWW-sector wordt bij uitstek gedreven door publieke inkoop. In 2019 was €25 miljard van de totale €85 miljard aan publieke inkoop in de GWW-sector. Daarmee heeft de overheid de potentie om via inkoop-eisen en aanbestedingscriteria sturing te geven aan de manier waarop GWW-werken worden gebouwd, onderhouden en materialen worden teruggewonnen.

De Nederlandse GWW-sector staat internationaal goed aangeschreven, en is innovatief leidend. Om deze positie te behouden en toekomstbestendigheid te waarborgen is innovatie in lijn met de Europese Clean Industrial Deal noodzakelijk. Zo werken al veel bedrijven en

opdrachtgevers toe naar losmaakbaarheid, modulair ontwerp, nieuwe biobased grondstoffen en hoogwaardige recycling.

Vereniging Circulair Friesland is daarom zeer content met deze wettelijke verankering van milieuprestatie-eisen in de aanbesteding van GWW-werken.

Gelijk speelveld en concurrentiemarkt. Veel ondernemers onderscheiden zich door nieuwe circulaire en duurzame oplossingen te ontwikkelen voor GWW-werken. Door dit wetsvoorstel ontstaat er een gelijk speelveld door een minimumgrens voor de meest impactvolle materialen én een concurrentiemarkt op de algemene milieuprestatie van GWW-werken. Dit is een goede balans tussen richting geven en innovatiekracht benutten.

Uniform, lange termijn en stabiel beleid. Veel ontwikkelingen en innovaties in de GWW-sector zijn kapitaalintensief en hebben een lange terugverdientijd. Het is daarom belangrijk dat de overheid een duidelijke en eenduidige richting geeft. Uniform en wettelijk verankerde wet- en regelgeving helpt daarbij.

Aansluiten op bestaand beleid. Om regeldruk te minimaliseren en eenduidigheid te vergroten is het goed om aan te sluiten op bestaand en toekomstig (Europees) beleid. Het is daarom goed dat er met dit wetswijzigingsvoorstel gebruik wordt gemaakt van de systematiek en 'infrastructuur' die de Construction Product Regulation voorschrijft.

Kwalitatieve aanbestedingscriteria. Bepaalde aspecten van circulariteit zijn (nog) lastig te kwantificeren, maar wel cruciaal. Voorbeelden zijn: het hergebruikpotentieel, *design for disassembly* en modulariteit, 'systeemimpact' door bijvoorbeeld een inschrijvende partij die ketensamenwerking stimuleert, of het registreren van gebruikte materialen en onderdelen in materiaalpaspoorten. Het is daarom goed dat de voorgeschreven aanbestedingssystematiek ook kwalitatieve aanbestedingscriteria toestaat.

Voorstel ter verbetering

Onderhoud, vervanging en ontmanteling. Een bepalend moment voor de circulariteit van een GWW-werk is de ontmanteling. Het is belangrijk dat onderdelen en materialen worden teruggewonnen, en dat deze zo hoogwaardig mogelijk worden hergebruikt. Hierbij moet de R-ladder leidend zijn. Ook het onderhoud en vervanging (van onderdelen) is bepalend voor de circulariteit van het GWW-werk. Wij stellen daarom voor om de wettelijke verankering van milieuprestatie-eisen en gunningscriteria ook in het onderhoud, vervanging en ontmanteling toe te passen.

Effectiviteit van het Wetsvoorstel waarborgen

Er bestaan ook risico's die het gewenste effect bedreigen. Er zouden zelfs perverse prikkels kunnen ontstaan bij een onjuiste uitwerking van de onderliggende regelgeving. Ondanks dat deze consultatie gaat over het de wetswijzing en niet de algemene maatregel van bestuur en de ministeriële regeling, is de uitwerking hiervan beslissend voor het beoogde effect.

Eerlijke beoordeling biobased en hergebruikte materialen. Het is cruciaal dat in de verdere uitwerking van de algemene maatregel van bestuur, biobased en hergebruikte materialen op een eerlijke manier beoordeeld worden. Voor hergebruikte materialen betekent dit dat de bespaarde milieueffecten meegerekend moeten worden. Biobased materialen moeten in de eindelevensfase eerlijk beoordeeld worden. Zelfs wanneer koolstof uit biobased materialen (uit de biosfeer) **terug** in de atmosfeer komt is dit beter dan wanneer koolstof uit fossiele materialen (uit de lithosfeer) **voor het eerst** in de atmosfeer terecht komt. Op die manier wordt koolstofopslag eerlijk beoordeeld.

Eerlijke beoordeling modulair ontwerp. Ook wanneer circulaire aspecten als modulariteit niet terugkomen in de milieuprestatie-berekening is het belangrijk dat de manier waarop deze aspecten beoordeeld worden eerlijk en uniform zijn. Enkel door hoogwaardig hergebruik (van producten en onderdelen) is een circulaire GWW-sector haalbaar.

Nationale Richtlijn Milieuprestatie GWW. Daarnaast roepen we op om bij de inwerkingtreding van de milieuprestatie in de GWW een Nationale Richtlijn op te stellen die medeoverheden ondersteunt in het op de juiste manier en met de juiste systematiek uitvragen van milieuprestatie in aanbestedingen. Op deze manier wordt de uniformiteit van aanbestedingen landelijk groter, wat de innovatie van infra-aannemers ten goede komt.

Sluit aan bij Europese wet- en regelgeving. Het voor zowel voor de effectiviteit als het draagvlak in de sector belangrijk dat wet- en regelgeving zo eenduidig mogelijk is. Wij roepen daarom op om de wettelijke verankering van de milieuprestatie in de GWW te koppelen, of deze koppeling voor te bereiden, aan de aangekondigde wijzigingen ten aanzien van onder andere EPBD-IV en WLC.

Vereniging Circulair Friesland kijkt uit naar de verdere uitwerking van de onderliggende regelgeving, en de implementatie van het wetsvoorstel. Wij hopen met deze reactie bij te dragen aan een toekomstbestendige economie waar circulair en biobased de norm is. Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen via joris.rommerts@circulairfriesland.frl.

Met vriendelijke groet,

Nick Boersma
Programmamanager